

MUZEUL DE ISTORIE A MOLDOVEI

MARIA HUMINIC-TECLEAN

Deschiderea Muzeului de istorie a Moldovei, în vara acestui an, are semnificația omagiului adus de către muzeografia ieșeană patriei și partidului cu prilejul marilor sărbători : aniversarea a trei decenii de la eliberarea de sub dominația fascistă și Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român.

Aprecierea tovarășului Nicolae Ceaușescu că trebuie „să se acorde o mai mare atenție aprofundării perioadei moderne a dezvoltării țării noastre și îndeosebi istoriei contemporane a României“ este valabilă nu numai pentru cercetarea științifică sau pentru învățămînt, ci constituie o prețioasă indicație pentru muzeografia istoriei. Sarcinile actuale ale acesteia impun ca muzeele de profil istoric să cuprindă întreaga dezvoltare economică, social-politică, culturală și științifică a societății omenеști de pe teritoriul patriei noastre, de la cele mai vechi mărturii pînă la cele din contemporaneitate.

Generațiilor socialismului le este necesară cunoașterea trecutului istoric, pentru că tot ceea ce se construiește astăzi are rădăcini adînci în viața economică, social-politică și culturală a țării din cele mai îndepărtate epoci.

Mari personalități ale epocii pașoptiste ca N. Bălcescu, M. Kogălniceanu au afirmat cu tărie că istoria este cartea de căpăți a națiunii, în ea descifrăm ce am fost, ce sîntem, ce vom fi. ISTORIA are un rol imens în opera de educație patriotică a maselor. De aceea, deschiderea unui muzeu de istorie a acestor meleaguri era nu numai binevenită, dar și necesară în epoca de edificare a socialismului, caracterizată prin continuarea pe trepte superioare a marelui tezaur de civilizație materială și spirituală creat de înaintașii noștri.

Muzeul nostru are importante tradiții în ceea ce privește formarea patrimoniului și organizarea muzeistică. Astfel, publicațiile de specialitate menționează colecțiile de piese muzeistice ale Academiei Mihăilene, ale Societății de medici și naturaliști din Iași, strădaniile prof. univ. Teohari Antonescu, realizarea Muzeului de Antichități din Iași în 1916 de către prof. univ. Oreste Tafrași și colaboratorii, înființarea Muzeului

municipal Iași în 1920, cu propria-i revistă, printre conducătorii acestei unități fiind numele cunoscute ale lui Gh. Ghibănescu, M. Costăchescu, N. A. Bogdan.

Abia în anul 1954 muzeului i s-a acordat un spațiu corespunzător în Palatul Culturii, fiind pus sub patronajul științific al Institutului de istorie și arheologie „A. D. Xenopol” din Iași pînă în 1968, iar apoi al Consiliului Culturii și Educației Socialiste.

Condițiile admirabile create de organele de partid și de stat prin asigurarea unui spațiu adecvat, a unui personal de specialitate, a unor importante sume de bani pentru îmbogățirea colecțiilor și pentru realizarea expozițională cea mai sugestivă au făcut ca, în ultimii ani, să ne intensificăm eforturile pentru realizarea unui amplu muzeu de istorie a Moldovei, care să cuprindă din punct de vedere tematic istoria acestor meleaguri strămoșești de la cele mai vechi mărturii istorice pînă la cele de astăzi. Desigur că nu se poate prezenta istoria în mod exhaustiv.

Muzeografi au conceput și realizat cu succes o bogată tematică bazată pe succesiunea *momentelor-sinteză* din istoria noastră, succesiune care în primul rînd are în vedere realizarea ideilor de bază ale muzeului:

— contribuția oamenilor de pe aceste meleaguri ale Moldovei la dezvoltarea progresivă, mereu ascendentă a poporului român din punct de vedere social-economic, politic, cultural, științific;

— contribuția Moldovei, de-a lungul secolelor, la lupta pentru libertate socială și națională, pentru apărarea ființei noastre, pentru independență și suveranitate.

În concepția noastră muzeografică, aceste idei sînt permanent filtrate sub raportul istorie națională — istorie locală¹. Am pornit de la realitatea istorică a faptului că provinciile românești au format o singură țară și am tratat, din punct de vedere muzeistic, istoria Moldovei ca parte integrantă a istoriei naționale², desigur reliefind contribuția particulară a acestei provincii la problemele de interes general: fenomenul istoric a fost ilustrat pe plan național și exemplificat cu materiale muzeistice locale ca documente, piese tridimensionale, etc.

Un întreg complex de mijloace muzeotehnice a fost conceput și realizat printr-o strînsă colaborare dintre muzeografi și arhitectul **talentat**: Cornel Taloș de la I.S. „Decorativa” București. Astfel, în muzeul nostru se îmbină armonios și echilibrat hărțile decorative, diapozitivele color și alb-negru, fotografiile color și alb-negru, machetele, lucrările în metaloplastie, etc. Toate acestea, ca și distribuirea lumînii artificiale în interiorul vitrinelor sau prin spoturi plasate judicios mai ales pe anumite materiale grafice (s-a renunțat complet la lumina naturală) reușesc

¹ Maria Huminic-Teclean, Mihai Croitoru, Angela Engel, Petre Abrudan. *Raportul istorie națională — istorie locală în Muzeul de istorie a Moldovei*, în *Revista muzeelor*, nr. 2/1974.

² „Eu privesc... ca istorie națională, istoria Moldovei, a Valahiei și a Țării din Transilvania” afirmă M. Kogălniceanu în cuvîntul său rostit la deschiderea cursului de istorie națională la Academia Mihăileană din Iași, 24 noiembrie. 1843.

să creeze o atmosferă aparte, de căldură și sobrietate în același timp, celor aproape 3.000 exponate originale ale muzeului.

În cele ce urmează, vom prezenta principalele aspecte tematice din cele patru secții ale muzeului nostru.

Secția de ISTORIE VECHĂ ȘI PREFEUDALĂ prezintă, tematic, principalele aspecte ale dezvoltării comunităților omenești care au trăit pe teritoriul Moldovei din paleolitic și pînă în perioada prefeudală.

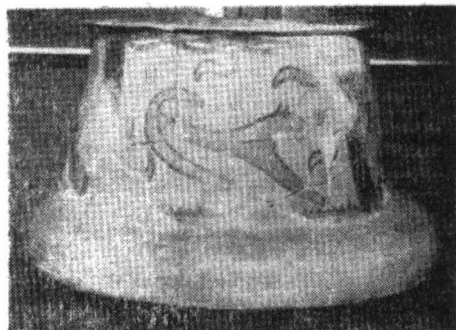
O impresionantă varietate de material — provenit din ample săpături arheologice și expus după riguroase criterii științifice — atestă o bogată viață a străvechilor locuitori de pe teritoriul Moldovei. Ocupațiile acestora sînt ilustrate prin numeroase unelte de muncă din piatră, bronz și fier, prin monede dacice și romane, prin diverse alte obiecte ce constituie mărturii ale existenței neîntrerupte ale locuitorilor autohtoni. Alături de aceste piese sînt prezentate numeroase arme: vîrfuri de săgeți, topoare de aramă, săbii de fier.

Există exponate care produc o deosebită impresie prin vechimea lor, prin valoarea lor utilitară și artistică, dar mai ales prin semnificația istorică și importanța informațiilor transmise. Astfel, Muzeul de istorie a Moldovei posedă ceramică din cultura Cucuteni — cea mai strălucită cultură neolitică din Europa — și căreia i s-au rezervat două săli de expoziție. Ceramica (vase de provizii, vase suport, vase antropomorfe, străchini, etc.) este de o finețe și de un efect artistic aproape unice. Eleganța formelor, siguranța desenelor ornamentale (mai ales celebra spirală, legată de cultul soarelui, deci, al vieții), armonia aproape desăvîrșită a culorilor roșu, negru și alb, demonstrează măiestria olarilor neolitici autohtoni, care au creat adevărate opere de artă.

Prin bogate materiale arheologice (ceramică, unelte, podoabe, etc.) muzeul prezintă epoca bronzului, precum și perioada culturii hallstatt-

Vas pictat tricom de la Trușești

Vas fragmentar cu reprezentare zodiacală de la Valea Lupului — Iași

ține, cînd elementul dominant indo-european este cel tracic, care prin asimilarea culturilor neolitice vor da naștere poporului dac pe întreg spațiul carpato-dunărean. Mărturiile istorice scrise ne aduc prețioase informații și despre însușirile morale ale strămoșilor noștri ca fiind „cei mai viteji și mai drepti dintre traci“ (Herodot).

Rezultatele deosebit de interesante ale cercetărilor din ultimii ani din cetatea traco-getică de pe dealul Cătălina, lângă Cotnari — cetate datînd din secolele IV—III î.e.n. — sînt prezentate succint în muzeu prin impresionante materiale ca : vase pentru provizii și de uz casnic ; o machetă și un diapozitiv, care înfățișează sugestiv o secțiune prin valul de apărare al cetății, demonstrează ingeniozitatea tehnică a construcției acestei fortificații.

În perioada de maximă înflorire a culturii geto-dacice, teritoriul Moldovei făcea parte din statul de tip sclavagist începător de sub conducerea lui Burebista și a urmașilor săi. Istoricul Strabo ne confirmă că într-adevăr „Burebista... a făurit un stat puternic și a supus geților cea mai mare parte din populațiile vecine“.

În această perioadă (sec. I î.e.n. — sec. I e.n.) are loc intensificarea metalurgiei fierului, generalizarea întrebuintării uneltelor de fier, dezvoltarea deosebită a meșteșugurilor, a schimburilor comerciale, apariția primelor monede proprii ale triburilor geto-dacice. Această amplă dezvoltare economică, culturală, militară este ilustrată în muzeu printr-o bogată ceramică, numeroase unelte de muncă, podoabe, provenite din așezarea dacică de la Poiana și de la cetatea Bitca Doamnei (aceasta din urmă înfățișată și printr-un sugestiv diapozitiv). Toate materialele demonstrează unitatea culturii materiale și spirituale geto-dacice de pe întreg teritoriul carpato-dunărean (de exemplu, sanctuarul de la Bitca Doamnei este identic cu sanctuarele din M-ții Orăștiei).

În sec. II—III e.n. în zona din sudul Moldovei, mărginită de valul roman Tulucești — Șerbești, se dezvoltă importantul centru militar și civil al Moesiei inferioare de la Barboși, implicînd și pe această cale teritoriul Moldovei într-un unitar și intens proces de romanizare. Din această perioadă sînt expuse interesante piese ca : altare, țigle cu ștampilele unor legiuni romane, ceramică, etc. din așezarea și castrul roman de la Barboși.

Se știe că în anumite forme și tehnici ale ceramicii carpice se observă influența ceramicii romane, că importurile romane se întîlnesc frecvent la carpi, că numeroasele tezaure romane descoperite atestă legăturile politice și economice cu Roma. În acest sens, în muzeul nostru sînt expuse vase de diferite forme, fragmente de vase din sticlă, amfore și monede de argint romane.

Materialele arheologice din sec. V e.n. demonstrează existența și continuitatea populației autohtone într-o perioadă în care goții se deplasau spre vestul continentului sub presiunea hunilor și cînd triburile slave nu migraseră încă pe teritoriul carpato-dunărean.

Între sec. VI—X în Moldova, ca și pe întreg teritoriul patriei noastre, se desăvârșește procesul de formare a poporului și a limbii române, ca rezultat al romanizării populației băștinașe geto-dacice și a asimilării treptate a unor populații pătrunse în spațiul carpato-dunărean. În această perioadă, monedele bizantine de bronz care circulau pe teritoriul Moldovei (numeroase exemplare fiind expuse în muzeu) dovedesc existența populației autohtone mai evoluată din punct de vedere social-economic decât popoarele migratoare, care practică în mod obișnuit intense activități comerciale. Cultura materială a populației autohtone este înfățișată în muzeu prin obiecte de ceramică și metal aparținând culturii Dridu preia și continuă forme tipice de civilizație mai veche dacică și romană.

Secția de ISTORIE FEUDALĂ prezintă, sub forma momentelor-sinteză, dezvoltarea social-economică, politică și culturală a Moldovei până la începutul sec. al XIX-lea.

Ceramica, unelte, podoabe, monede, documente atestă o bogată viață economică, social-politică a populației autohtone pe acest teritoriu în secolele XI—XIII, până la constituirea statului feudal Moldova. Mărturiile istorice prezentate pentru această epocă dovedesc trăsăturile unitare ale culturii materiale a populației băștinașe pentru întreg spa-

Aspect din secția de istorie feudală

liul carpato-dunărean. Cu interes se vizionează diapozitivele color ce prezintă frumusețea tezaurilor de la Oțeleni, Voinești, Cotnari, fotografiile mărite ale puternicilor cetății de la Bitca Doamnei și Fundul Herței, monedele și ceramica bizantină de import, etc.

Pentru această epocă, atenția vizitatorilor este atrasă de trei exponate deosebite :

a) O amplă hartă cuprinzând formațiunile politice românești de pe întreg spațiul carpato-dunărean din secolele XI—XIII, hartă în a cărei montare se găesc și texte-citate din documentele vremii, care ne vorbesc nu numai despre existența noastră pe aceste locuri, ci și despre organizarea politică, despre participarea noastră la luptele de apărare împotriva cotorpitorilor³;

b) Cronica lui A. Bonfinius „Rerum Hungaricarum decades quator cum dimidia“ deschisă la pagina care relatează trecerea lui Bogdan I din Maramureș în Moldova. Acesta, cu sprijinul populației locale — nemulțumită de dominația maghiară — alungă pe Balc și este recunoscut de feudații locali ca voievod independent, al țării Moldovei ;

c) Actul Conventului bisericesc de la Leleş care cuprinde porunca regelui Ludovic al Ungariei din 2 august 1373 pentru confiscarea moșiilor lui Bogdan. Alăturat acestui document se află un text-citat semnificativ din Cronica Dubnicensă : „Bogdan, voevodul românilor din Maramureș... a trecut în taină în țara Moldovei. Și deși el a fost combătut adeseori de oastea regelui, totuși crescînd numărul românilor locuitori în acea țară, ea s-a întins și s-a constituit ca stat“.

Următorul moment istoric este dedicat primilor Mușatini, sub conducerea cărora Moldova s-a întărit din punct de vedere economic și militar. Dintre exponatele cele mai emoționante sînt, fără îndoială, primele monede moldovenești, un document de la Roman I Mușat care precizează titulatura domnului țării Moldovei (domn „de la munte pînă la mare“), o cămașă de zale a unui oștean, pinteni, etc. Un tabel elocvent ajută pe vizitatori să înțeleagă că organizarea de stat în Moldova era identică cu cea din Țara Românească, deci o mărturie istorică a unității politico-statale a teritoriului strămoșesc.

Bogate exponate (monede, ceramică ornamentală, unelte, armament, documente, cărți) atestă consolidarea economică și creșterea prestigiului politic al Moldovei în timpul domniei lui Alexandru cel Bun. În acest sens, menționăm cronica polonezului Jan Dlugosz, deschisă la pagina în care sînt descrise cu admirație faptele de vitejie ale unui corp de oșteni moldoveni, trimis de Alexandru cel Bun ca ajutor polo-

³ „A venit veste despre tătari, cu mare bucurie în lumea toată, cum că regele din Țara Vlahilor i-a invins la trecători“ (din Cronica rimată a lui Filip Mousquet, 1223).

„În episcopatul cumanilor sînt nește popoare numite valahi (walati) care au oarecari pseudoepiscopi ce țin de ritul grecilor“ (din scrisoarea papei Grigore al IX-lea către principele Bela, 14 noiem 1234).

șilor, în luptele de apărare împotriva cavalerilor teutoni la Marienburg. Este o pagină care demonstrează, peste veacuri, spiritul de libertate și solidaritate al înaintașilor noștri cu cei ce luptau pentru neamul lor, pentru apărarea ființei neamului.

Admirînd o reușită copie a frescei de la mănăstirea Sucevița în care este prezentată curtea lui Alexandru cel Bun, precum și miniaturile din Tetraevangheliarul slavo-grecesc de Gavril Uric (1429), momentul acesta se încheie cu o deosebită apreciere făcută de N. Iorga: „Alexandru cel Bun a făcut cel dintii din Moldova o țară trainică și cu viitor... Moldova a ieșit din miinile lui gata, încununată cu neatîrnare și împodobită cu învățături și meșteșuguri“.

Cum este și firesc, în tematica muzeului s-a acordat o atenție deosebită temeii „Moldova în timpul lui Ștefan cel Mare“ — o adevărată și înălțătoare pagină de epopee românească, care s-a înscris cu denințitate și în istoria universală. Înzestrat cu un remarcabil simț politic și diplomatic, cu o largă viziune a perspectivelor problemelor care se puneau în fața Europei, dotat cu înalte calități de comandant militar, Ștefan a reușit — prin folosirea întregii capacități de efort a țării, a eroismului poporului — să asigure apărarea independenței țării.

Sala în care este prezentată această temă este dominată de o vastă hartă „Construcțiile din Moldova în epoca lui Ștefan cel Mare“, hartă realizată excepțional din punct de vedere artistic. Pe hartă, în afară de elementele topografice și hidrografice, sînt prinse următoarele elemente: o lucrare în metaloplastie reprezentînd stema Moldovei din epoca lui Ștefan, două vitrine încastrate, prevăzute cu lumină interioară. Una din vitrine prezintă o copie mărită a chipului lui Ștefan cel Mare de pe tetraevangheliarul de la Humor, iar cealaltă păstrează monedele emise de Ștefan și un exemplar original din istoria lui Jan Dlugosz, deschisă la pagina în care marele voevod este slăvit astfel: „O, bărbat admirabil! Cu nimic inferior Ducilor eroi ai vechimii, pe care noi îi admirăm atît de mult. După judecata mea, dînsul este cel mai demn căruia să i se dea domnia și imperiul militar peste toată lumea, și lui să i se încredințeze, prin sfatul, prin înțelegerea și hotărîrea comună a tuturor creștinilor, demnitatea de comandant suprem și Duce contra turcilor“.

Atmosfera acestei glorioase epoci este creată și de numeroase expozate ca: armament, steaguri de luptă (mulaje), ceramică ornamentală, ghiulele de piatră, macheta cetății Suceava, etc.; la acestea se adaugă valoroase și expresive materiale grafice, reprezentînd — alături de construcțiile civile sau eclesiastice — mai ales planuri de luptă: Baia 1467, Vaslui 1475, Valea Albă 1476, Codrii Cosminului 1497. Cît de emoționat va fi oricare vizitator, care va citi acel minunat rînd din scrisoarea lui Ștefan către principii Europei (25 ianuarie 1475), care sună ca un alt „veni, vidi, vici“, peste veacuri și peste alte coordonate geografice, în cea mai curată limbă românească: „... Am luat sabia în mină și... am purces asupra vrăjmașilor creștinătății, i-am biruit și i-am călcat în picioare și pre toți i-am trecut prin ascuțișul săbiei noastre...“.

Astfel, în condițiile create de Ștefan și urmașii săi, și cultura, cu adânci rădăcini în trecut, a ajuns să se impună prin varietate și printr-o desăvârșită originalitate. În muzeu sînt prezentate, sub formă de diapozitive color și fotografii de dimensiuni mari, construcții arhitecturale din secolele XV—XVI cu caracter laic (cetăți de piatră la granițe, curți domnești, poduri, case domnești) și cu caracter eclesiastic (biserici de proporții mari, reprezentative pentru stilul moldovenesc, mănăstiri monumentale). Concomitent cu acestea sînt prezentate detalii sculpturale de un mare efect decorativ (ca portaluri, chenare de fereastră), broderii (ca portretul doamnei Maria Voichița), o copie după fresca cu tabloul votiv de la Voroneț (Ștefan cu familia), exemplare facsimilate din cărțile vremii înzestrate cu miniaturi de un rafinament artistic inegalabil, precum și imaginile bisericilor pictate din nordul Moldovei — bijuterii create de meșterii autohtoni.

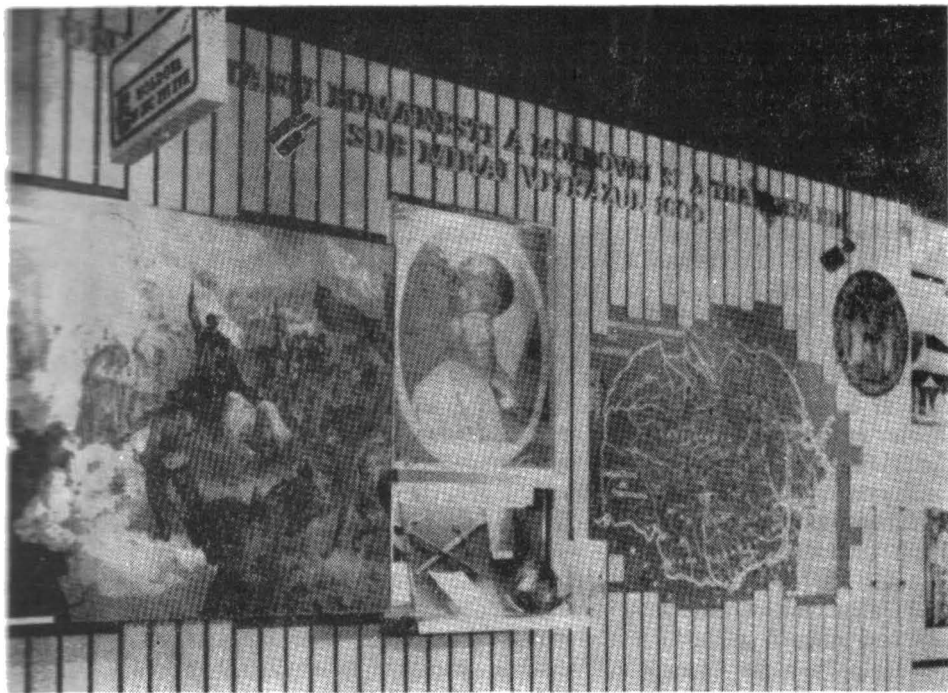
Prin creațiile arhitectonice de un mare echilibru și gust, ca și prin realizările din domeniul artei populare și culte, Moldova și-a adus o contribuție de seamă nu numai la tezaurul culturii naționale, ci și universale.

Un alt moment luminos al istoriei Moldovei îl constituie domnia lui Ion Vodă cel Viteaz. Întreaga politică a acestui „părinte al Moldovei“ (cum se numea singur în legenda de pe monedele emise de el) a fost îndreptată spre obținerea independenței țării. Sînt expuse: planul luptei victorioase de la Jilîște din aprilie 1574, documente, armament de epocă. Un mare tablou pictat de Gh. Labin înfățișează un aspect din dramatica înclăștare cu turcii la Roșcani, în iunie 1574, cînd însuși Ion Vodă, vrednic fiu al țării, cade răpus de dușmani.

Strălucitului moment istoric de la cumpăna veacurilor XVI—XVII și anume: realizarea independenței țării și unității politice a tuturor teritoriilor locuite de români sub conducerea lui Mihai Viteazul, i s-a dat o expresivă reprezentare muzeistică. O amplă hartă decorativă a țărilor române unite consemnează toate victoriile lui Mihai Viteazul, campaniile militare, drumurile pe care le-a urmat, elemente topografice și hidrografice. Harta este dominată de un mare diapozitiv cu chipul ilustrului domn și de stema țărilor unite la 1600 (stemă mărită în metaloplastie). Alăturat este o vitrină care păstrează cîteva documente emise din Iasi de cel care cu îndreptățire își lua titlul de „domn al Țării Românești și Ardealului și „a toată țara Moldovei“, precum și un mare tablou pictat de Gh. Labin, înfățișînd intrarea lui Mihai Viteazul în cetatea Sucevei.

În zbuciumata istorie a Moldovei din cel de al XVII-lea veac, domnia lui Vasile Lupu se înscrie nu numai ca o etapă de stabilitate politică, ci și de progres economic. În aceste condiții favorabile, s-au realizat opere arhitectonice, artistice și literare de mare sensibilitate și valoare care reprezintă o adevărată culme în istoria culturii moldovenești. Sînt amplu prezentate fotocopii color după broderii și fresce de epocă, fotografii ale bisericii Trei Ierarhi — rară bijuterie arhitectonică prin ingeniozitatea și rafinamentul artistic al sculpturii în piatră

Momentul istoric „Unirea Țării Românești, a Transilvaniei și a Moldovei sub Mihai Viteazul — 1600”

a exteriorului —, fotografii ale altor construcții: casa domnească și biserica de la mănăstirea Cetățuia, portalurile bisericilor ridicate — simbolic — de domnul Țării Românești Matei Basarab la Soveja și de domnul Moldovei Vasile Lupu la Tîrgoviște și altele.

Una dintre vitrine prezintă materiale documentare de mare interes prin ideile științifice afirmate, ale unității de neam și limbă a tuturor românilor din spațiul carpato-dunărean, ale originii comune, latine a poporului nostru, ale permanenței lupte pentru mai bine, pentru apărarea „moșiei” noastre, pentru cultivarea literară a limbii noastre. Astfel, sînt expuse lucrări ca: letopisețele țării Moldovei de Grigore Ureche și Miron Costin, „De neamul moldovenilor” de Miron Costin, Cazania lui Varlaam ce se adresa „cătrec toată seminția românească”, Psaltirea în versuri de Dosoftei, etc.

În condițiile declinului puterii imperiului otoman, la începutul sec. al XVIII-lea, Dimitrie Cantemir a încercat să cîștige prin luptă, în alianță cu Rusia, independența țării. Armatele aliate au fost însă înfrînte și dominația Porții nu a putut fi îndeplătită. Sînt prezentate expozate valoroase ca: armamentul, copie a tratatului de la Luțk, planul luptei de la Stănilești, o copie după harta Moldovei întocmită de Dimitrie Cantemir, stema Moldovei din acel timp, etc.

Învățat de formație enciclopedică, apreciat încă din timpul vieții sale de mari personalități politice și științifice europene, Dimitrie Cantemir a desfășurat o vastă activitate scriitoricească, impunându-se ca unul din cei mai străluciți oameni de cultură din istoria noastră, ca deschizător al porților culturii românești moderne în diferite domenii. Sînt expuse în vitrine cîteva din operele marelui savant ca : „Descrierea Moldovei“, „Hronicul vechimii romano-moldo-vlahilor“, „Istoria creșterii și descreșterii imperiului otoman“, în mai multe ediții și limbi de circulație universală. Numele lui Dimitrie Cantemir a fost înscris, alături de alți savanți de prestigiu din lume, pe frontispiciul bibliotecii Sainte Geneviève din Paris.

În sec. al XVIII-lea, deși regimul turco-fanariot (1711—1821) reprezintă o etapă în care s-a ajuns la o accentuare a dependenței politice și a exploatării economice a Moldovei, totuși domnii au realizat unele reforme, care au favorizat dezvoltarea economică și socială a țării. Bogate exponate ilustrează această temă : documente privind înființarea și dezvoltarea unor manufacturi, privind unele acțiuni protestatare ale țăranilor, obiecte, ceramică, unelte, monede, fotografii după gravuri și desene ale epocii înfățișînd chipuri de țărani și boieri. O serie de alte materiale grafice ca : stema Moldovei din pecetea lui Al. Callimachi (mărită și lucrată în metaloplastie), fotografie color înfățișînd chipul domnului de mare curaj care a fost Grigore Ghica III și altele, vin să completeze cadrul social-politic. Fără îndoială, vizitatorii vor viziona ca interes și numeroasele obiecte de epocă : arme albe și de foc, argintărie, piese de mobilier, veștminte, paftale, etc.

Cultura, științele și artele, aflîndu-se și într-un contact mai strins cu realizările europene din sec. al XVIII-lea, au evoluat pe o linie pronunțat ascendentă, avînd un caracter tot mai unitar în spațiul românesc, peste granițele politice artificiale ale vremii. Sînt expuse numeroase cărți de la sfîrșitul sec. al XVIII-lea, atestînd viul interes al românilor pentru tot ce era nou, pentru tot ce se putea asimila în mod util societății românești.

În prag de trecere spre secolul cu problematicile cele mai complexe ale istoriei noastre, sec. al XIX-lea, ne aducem aminte de emoționantele cuvinte ale lui Nicolae Iorga din articolul „Cetînd istoria românilor“ din 1940 ; savantul sublinia că așezarea geografică a românilor se situează „la răscrucea furtunilor care bat aici din veac în veac... în aceste locuri de ispititor belșug și de trecere al oștilor. Ați văzut cea mai înaltă civilizație și siliți de a trăi de la o bejenie la alta. Ori care alții s-ar fi risipit în lume. Noi am rămas. Cu sabia în mînă de straajă la toate zările, iar, cînd s-a frînt o clipă, ca să se lege din nou tainic, oțelul, am întins brutalității arma subțire a inteligenței noastre. Și, iată, sintem tot acasă !“.

Secția de ISTORIE MODERNĂ a muzeului prezintă marile evenimente ale unui secol care a concentrat probleme capitale ale istoriei românilor. În noile condiții social-economice și politice ale sec. al XIX-lea, tradițiile de luptă ale poporului nostru pentru libertate socială și

națională au căpătat un contur și o consistență nemaifîntînită pînă atunci.

În acest context, într-un permanent dialog cu țara, tematica muzeului ilustrează faptul că Moldova și-a adus o contribuție de bază la pregătirea ideologică, la desfășurarea revoluției de la 1848, la realizarea Unirii Principatelor române în 1859, la înfăptuirea independenței în anii 1877—1878, la înființarea și activitatea primelor cercuri socialiste, la dezvoltarea mișcării noastre muncitorești, la cristalizarea și înflorirea culturii moderne românești.

Evenimentele revoluționare de la 1821, restabilirea domniilor pămîntene — prezentate muzeistic cu suficiente materiale documentare și exponate tridimensionale specifice Moldovei — sînt deschise de un motto care anunță vremurile noi ale epocii moderne: „Patria este norodul, iar nu tagma jefuitoarelor“ (T. Vladimirescu).

Primele cinci decenii ale sec. al XIX-lea sînt prezentate, muzeistic, sub toate unghiurile: economic, social-politic, ideologic, cultural, memorialistic. Cu deosebit interes se vizionează materialele cu aspecte din litografiile și desenele vremii ce prezintă dezvoltarea industriei, agriculturii, transporturilor, comerțului, a înființării miliției pămîntene, etc. În legătură cu necesitatea obiectivă a unei ample dezvoltări a industriei țării sînt subliniate ideile înaintate ale lui M. Kogălniceanu: „O țară care este numai agricolă nu poate să prospere în avuția sa publică și privată. Or, aceasta nu este posibil decît prin dezvoltarea industriei. Trebuie dar să ne silim din toate puterile a crea și a proteja industria în țară la noi“. Documentele originale, chiar și unele obiecte, demonstrează pe de o parte anacronismul regimului feudal și necesitatea înlăturării acestuia, iar pe de altă parte eforturile de înnoire a societății.

Cum este și firesc, s-a acordat o deosebită atenție prezentării muzeistice a problemelor pregătirii culturale și ideologice a revoluției 1848 și desfășurării însăși a revoluției. Momentul acesta, muzeistic, este dominat de trei tablouri mari ale lui M. Kogălniceanu, N. Bălcescu și Avram Iancu, de diapozitive color înfățișînd orașul Iași în prima jumătate a sec. al XIX-lea, teatrul de la Copou și clădirea Academiei Mihăilene. Vitrinele desfășoară o bogăție semnificativă de material documentar, din care cităm: „Histoire de la Valachie, la Moldavie et des Valaques transdanubiens“ de M. Kogălniceanu (ediție princeps, Berlin 1837), „Propășirea“ nr. 1/1844, „Foaie pentru minte, inimă și literatură“, „Dacia literară“, „Magazin istoric pentru Dacia“, „Cuvînt pentru deschiderea cursului de istorie națională în Academia Mihăilăneană“ de M. Kogălniceanu, etc.

Momentul revoluției de la 1848 este amplu prezentat sub genericul: „Revoluția română n-a fost un fenomen neregulat, efemer, fără altă cauză decît voința întîmplătoare a unei minorități sau mișcarea generală europeană. Revoluția generală fu ocazia, iar nu cauza revoluției române. Cauza ci se pierde în zilele veacurilor. Uneltitori: ei

sînt optsprezece veacuri de trude, suferințe și lucrare a poporului român asupra lui însuși“ (N. Bălcescu).

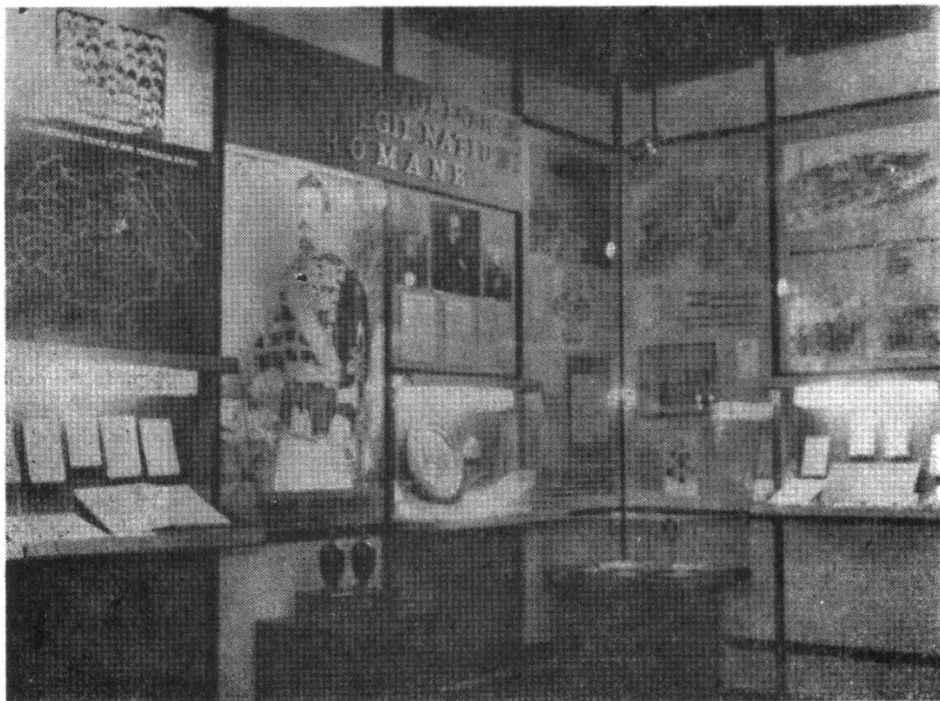
Documentele-program ale revoluției, publicațiile și imaginile de epocă prezentate constituie tot atîtea argumente care pledează pentru caracterul unitar al revoluției române în spațiul carpato-dunărean, care respiră patosul efervescent, revoluționar, al unei generații care a pus piatra de temelie a României moderne. O mare hartă cuprinzînd centrele revoluționare, mișcările și răscoalele din 1848, o suită de 24 portrete ale revoluționarilor români, o pictură (de P. Vedenivski) înfățișînd momentul istoric de la Iași al întîlnirii patrioților moldoveni în Copou la casele Mavrocordat, precum și unele obiecte ale unor personalități istorice, întregesc — din punct de vedere muzeistic — momentul anului 1848.

Cîndirea pașoptistă a dat roade în marile evenimente istorice ce au avut loc în deceniile următoare. În sala destinată momentului Unirii Moldovei cu Țara Românească — 1859 — vizitatorii sînt întîmpinați de un mare diapozitiv color cu chipul alesului națiunii, Al. I. Cuza, de steagul Principatelor Unite, de un motto celebru și simbolic în același timp: „Unirea este actul energetic al întregii națiuni române“ (M. Kogălniceanu).

Sarcina istorică a domniei lui Al. I. Cuza era de a da viață programului de la 1848. Reformele inițiate — electorală, agrară, secularizarea averilor mănăstirești, reorganizarea armatei, a instrucțiunii publice și a justiției, organizarea administrativă și multe altele — au pus bazele României moderne. În acest sens, sînt expuse numeroase documente originale, obiecte, medalii, arme, etc. Dintre exponate cităm cîteva: colecțiile ziarelor „Steaua Dunării“, „Foiletonul Zimbrului“, broșura lui V. Boerescu „România după tractatul de la Paris“, „Mesajul Înălțîmii sale Prințului domnitor către Adunarea electivă a Moldovei“ (6 decembrie 1859), Lege rurală, Codice de procedură civilă, etc., precum și interesante obiecte: cartea de vizită a domnului Al. I. Cuza, o scrisoare autografă a acestuia, casetă din argint cu stema Principatelor Unite gravată pe capac, valtrap al generalului Const. Milicescu, o sabie cu monograma lui Napoleon III, etc.

Unirea a fost pasul sigur pe calea dezvoltării economice și social-politice a țării. Bogate materiale expoziționale prezintă acest aspect: grafice cu dezvoltarea primelor căi ferate în Moldova, imagini ale unor fabrici, documente referitoare la construcția cheiului Galați, medalii ce atestă participarea orașelor moldovene la diverse expoziții economice locale, monede, etc. Alături de acestea, sînt prezentate materiale documentare, ilustrative, a începuturilor organizării asociațiilor muncitorești, a răspîndirii ideilor socialiste, Iașul fiind un înaintat centru al acestei mișcări.

Unirea a însemnat și deschiderea drumului spre împlinirea visului secular: independența. Cuvintele lui M. Kogălniceanu sînt înscrise cu litere de aur: „Sîntem independenți, sîntem națiune de sine stătătoare“, iar sub portretul color al marelui patriot se poate citi dezide-

Momentul istoric „Unirea Moldovei cu Țara Românească — 1859”

ratul secular al poporului nostru : „Țara să fie stăpînă pe destinele ei și în afară și înlăuntru”.

Evenimentele de la 1877—1878 sînt pe larg prezentate printr-o suită de materiale muzeistice variate. Se îmbină armonios o bogată și diversă gamă de exponate ; alături de documente importante (cum sînt : convenția româno-rusă din 4 aprilie 1877, telegrama marelui duce Nicolae al Rusiei, prin care acesta solicita cooperarea armatei române la sud de Dunăre, precum și documente ce relevă contribuția maselor, inclusiv cele din Moldova și Transilvania la înzestrarea armatei române și ajutorarea răniților) sînt expuse : pictura lui Sava Henția care înfățișează trecerea armatei române pe pod de pontoane peste Dunăre, precum și numeroase imagini ilustrative color. Acestea înfățișează aspecte din război ca : bombardarea unui vapor turcesc la Corabia, luptele de la Grivița, Carol I primind steagul turcesc capturat de soldatul Grigore Ioan în luptele de la Grivița, intrarea armatei române în Vidin, decorarea Regimentului 13 Dorobanți din Iași pentru eroismul comportării în luptele de la Grivița, etc.

Toate acestea sînt completate de planurile luptelor de la Rahova și Plevna, de o suită de portrete ale unor eroi ai războiului, materiale puse sub un text semnificativ dintr-un memorial diplomatic francez :

Vitrină cu obiecte și documente referitoare la războiul de independență — 1877

„În numeroasele lupte care au inundat cu sânge vecinătățile Plevnci, românii s-au condus cu un eroism căruia Europa întreagă îi aduce omagii“. Numeroase obiecte originale, valoroase, atrag atenția vizitatorilor: arme albe și de foc utilizate în timpul războiului, între care o sabie cu inscripția următoare pe lamă: „Războiul independenței României. Răpită turcilor 1877—1878. Colonel A. Dimitrescu-Tassian“; de asemenea, sînt expuse decorații de la 1877, cu brevetele lor, o uniformă de roșiori, etc. Pe ultimul panou, care încheie prezentarea acestui glorios eveniment istoric, sînt înscrise, drept omagiu luptătorilor de atunci, versuri ale poetului V. Alecsandri din volumul „Ostașii noștri“.

În mod succint, dar deosebit de elocvent, sînt prezentate — în raport direct cu dezvoltarea generală a țării — aspecte semnificative din dezvoltarea Moldovei în perioada 1878—1914. Și de această dată, cuvintele lui M. Kogălniceanu, cu o clarviziune istorică proprie marelui patriot, vin să proiecteze lumină perspectivei de dezvoltare a socie-

tății românești pe calea progresului : „Țara aceasta trebuie să aibă odată suveranitatea și a intereselor sale economice, ea ține să fie stăpîniță la ea acasă, să arate că și ea are puterea ei și că nu are nevoie să cerșetorească nici tratate, nici convențiuni... Cînd vom fi pe tărîmurile industriei și agriculturii destul de tari, vom arăta că putem fi și darnici și vom zice : ne dați, vă dăm“.

Ziare ale vremii, medalii (unele adevărate rarități), cărți, scrisori, obiecte, hărți, grafice etc. ilustrează temele dezvoltării în domeniile industriei, agriculturii, comerțului, transporturilor, organizării administrative, a vieții social-politice. În acest ultim context s-a prezentat pe larg tema solidarizării cu lupta națională a românilor din Transilvania ; prin materiale documentare originale și fotografiile sint ilustrate serbările de la Putna din 1871, ca și manifestațiile din Moldova de solidarizare cu memorandiștii.

Un loc aparte i s-a rezervat unei teme de mare importanță social-politică : crearea în 1893 a partidului clasei muncitoare din România. Pe un plan muzeistic central este scris un text al tovarășului Nicolae Ceaușescu, care subliniază însemnătatea momentului istoric : „Făurirea în 1893 a partidului clasei muncitoare din România pe baza principiilor socialismului științific, a teoriei de clasă a lui Marx și Engels, a marcat o etapă nouă în desfășurarea procesului revoluționar din țara noastră, în dezvoltarea luptei sociale. Stat major marxist al proletariatului, el s-a situat în fruntea maselor populare în bătăliile împotriva exploatării și asupririi, pentru o viață mai bună, pentru libertatea socială și națională“.

Acest moment se desfășoară, din punct de vedere muzeistic, prin bogate expozate documentare, dintre care cităm : fotografia membrilor grupării socialiste „Orientul“ din Birlad (unde au activat și G. Ibrăileanu, Ionescu R. Rion), fotografia sediului redacției „Contemporanul“ din Iași (str. Sărărie), cunoscuta fotografie a manifestației de la 1 Mai 1892, portretele lui C. Dobrogeanu-Gherea, Sofia Nădejde, Ion Nădejde, Ionescu R. Rion, Panait Mușoiu, C. Mille, Ștefan Stincă, V. Gh. Morțun, Alex. Ionescu, Gh. Buzdugan, Ștefan Petică. Un grafic ce consemnează numărul delegaților de la cluburile muncitorești din țară, participanți la Congresul I al P.S.D.M.R., relevă că din totalul de 63 delegați, 27 erau din Moldova. Alte expozate valoroase expuse într-o vitrină : o ediție în limba franceză a „Capitalului“ de Karl Marx care a circulat în Moldova, colecția „Contemporanului“ deschisă la nr. 19 din 1895 în care s-a publicat traducerea lucrării lui Friedrich Engels „Originea familiei, proprietății private și a statului“, revista „Critica socială“ nr. 1/1891, un manuscris anonim cu versuri închinare muncii și muncitorilor etc.

Valoroase materiale documentare prezintă aspecte din activitatea „Cercului de studii sociale“ înființat la Iași în 1903, portretele membrilor acestui cerc, precum și documente referitoare la organizarea sindicatelor muncitorești în Moldova la începutul acestui secol, referitoare la acțiunile de solidarizare cu revoluția rusă din 1905—1907.

Momentul congresului Partidului Social-Democrat din 1910, al activității mișcării muncitorești din perioada 1911—1914, este amplu prezentat prin materiale documentare, în special presa vremii („România muncitoare“ și altele), prin documente originale, prin imagini cu aspecte de la mitingurile și manifestațiile din Iași, Galați, **Focșani**, în care alături de lozincă „Cerem 8 ore de lucru“ se afirma și atitudinea lucidă împotriva războaielor balcanice.

În contextul vieții social-politice de la începutul sec. al XX-lea este prezentat muzeistic un mare și dramatic moment : 1907. Această mare răscoală a constituit — prin amploarea acțiunilor desfășurate, prin durata și intensitatea ei, ca și prin aria de răspîndire — cea mai importantă și impresionantă ridicare la luptă a țărânimii din epoca modernă a României. Momentul se desfășoară, în muzeul nostru, printr-o mare hartă a țării cu acțiunile din primăvara lui 1907, un **diapozitiv** color reproducînd celebrul tablou al lui Octav Băncilă, numeroase documente ale vremii (telegrame, manifeste, desene. ziare) **descriînd** desfășurarea și reprimarea răscoalei.

O atenție deosebită s-a acordat temei dezvoltării culturii în Moldova la sfîrșitul sec. al XIX-lea — începutul sec. al XX-lea, subliniindu-se contribuția de bază în toate domeniile culturii, artei, științei pe care au adus-o cei mai talentați fii ai acestui pămînt la creșterea prestigiului țării și a poporului pe plan universal.

Într-un larg *respiro* grafic, se desfășoară portretele lui Mihail Eminescu — luceafărul literaturii române — și Ion Creangă — „Homer al nostru“, grupajul de portrete ale junimiștilor, precum și o întreagă pleiadă de personalități ca matematicieni, chimiști, fizicieni, biologi, medici, scriitori, istorici, muzicieni, artiști plastici, actori, etc. — toți celebri pe plan național și universal. O amplă desfășurare de documente și obiecte originale se observă în vitrine : manuscrise Petru Poni, diplome Paul Bujor, studii ale lui Gr. Cobălcescu, Petre Bogdan, C. I. Parhon, A. D. Xenopol, N. Iorga, colecția „Viața românească“, partituri muzicale, medalii comemorative, obiecte care au aparținut lui M. Kogălniceanu și Vasile Alecsandri, etc.

Momentul istoric al primului război mondial începe, din punct de vedere muzeistic, cu un text al tovarășului Nicolae Ceaușescu de apreciere justă a evenimentelor : „Cu toate că războiul mondial a avut un caracter imperialist, poporul român nu a participat la acesta călăuzit de intenții de cotropire și anexiune teritorială. Cedînd presiunilor puterilor Antantei, cercurile conducătoare ale țării au hotărît intrarea în război alături de Anglia, Franța și Rusia, care promiteau satisfacerea dezideratului unității noastre naționale“.

Dramaticele evenimente, ca și rezistența eroică a armatei române, manifestațiile de pace de la Iași din 1917, sînt amplu prezentate prin materiale documentare originale și grafice, prin obiecte originale ; astfel, menționăm cîteva : presa vremii despre intrarea României în război, **fotocopii** ale documentelor cuprinzînd prevederile tratatului de alianță a

României cu Antanta din 4/17 august 1916, pictura lui D. Stoica înfățișând retragerea armatei române spre Moldova, alte imagini din lupte, planuri de luptă Oituz — Mărășești pe care am înscris, simbolic, cuvintele cunoscute : „Pe aici nu se trece — Nici pe aici nu se trece“, o suită de portrete ale generalilor, ofițerilor, soldaților eroi, documente privind decorarea orașului Iași de către Franța și Italia, numeroase arme albe și de foc, uniforme militare, decorații etc.

Suita de documente ce anunță marele eveniment de la 1 decembrie 1918 — între care imagini referitoare la venirea voluntarilor ardeleni la Iași (apreciată de Octavian Goga ca „cea dintii sărbătoare a unirii politice cu pământul ce se va rupe de sub sceptrul habsburgic“), manifeste, chemări, etc. — este încununată printr-un text care conține înalta apreciere dată de tovarășul Nicolae Ceaușescu : „Înfăptuirea unității statului național român — victorie epocală a maselor populare din întreaga țară, în realizarea căreia clasa muncitoare, mișcarea socialistă au adus o prețioasă contribuție — a deschis perspectiva dezvoltării mai rapide a forțelor de producție ale țării și totodată a creat condiții favorabile pentru intensificarea activității forțelor sociale progresiste, a mișcării muncitorești revoluționare“.

Secția de ISTORIE CONTEMPORANĂ a Moldovei prezintă evenimentele de la 1918 până în zilele noastre. Organizarea unei asemenea secții constituie o noutate pe plan muzeografic, dat fiind faptul că este prima încercare de acest fel. Tematic, atenția este îndreptată asupra fenomenului istoric local, dar în strînsă corelație cu fenomenul general, valabil pentru întreaga țară.

Numeroase documente și unele obiecte ilustrează aspecte ale vieții social-politice imediat după primul război mondial : o hartă cuprinzînd localitățile în care s-au desfășurat greve și conflicte de muncă în perioada 1918—1940, greva generală din 1920, în Moldova, obiecte I. C. Frimu, un exemplar al Constituției din 1923 purtînd semnăturile autografe ale miniștrilor, fotografii cu aspecte ale vieții de stat, statutele și steagul Societății „Unirea“ a lucrătorilor tipografi din Iași, decorații ale unor personalități etc.

Momentul istoric intitulat „Transformarea Partidului Socialist în Partidul Comunist Român — 8 mai 1921“ este amplu prezentat prin documente, cărți, portrete ; de exemplu, sînt expuse o parte din lucrările filozofice și politice editate în perioada 1918—1922 care au contribuit la procesul de clarificare ideologică a mișcării muncitorești (lucrări de Fr. Engels, V. I. Lenin, „Lupta de clasă“, „Viața socialistă“). De asemenea, atrag atenția : suita de portrete ale congresiștilor, documente privind adeziunea secțiunilor socialiste din Iași, Huși, Galați la programul de transformare a Partidului Socialist în Partid Comunist și afilierea acestuia la Internaționala a III-a, scrisoarea lui Gh. Tănase din închisoare către congres, scrisoarea avocatului Osvald Teodoreanu către Ion I. C. Brătianu, apărută în presă sub titlul „Illegalitatea să înceteze“, document în care era condamnată acțiunea autorităților de suspendare a lucrărilor congresului și arestarea congresiștilor etc.

În cadrul problemei prezentării vieții economice și politice a Moldovei sint expuse valoroase piese muzeistice documentare și tridimensionale : grafice cu dezvoltarea industriei, agriculturii, comerțului, diapozitive înfățișînd aspecte din fabrici, din agricultură, aspecte edilitare urbane moldovenești din perioada interbelică, documente originale referitoare la reforma agrară din 1921 (titluri de proprietate, cereri și plîngeri ale țăranilor), monede, bancnote, medalii și plachete, decorații, steagul și cartea de aur a Societății lucrătorilor ceferiști ieșeni „Locomotiva“, cărți de vizită ale oamenilor politici, presă a partidelor politice, broșuri de propagandă electorală ale diferitelor grupări politice, fotografiile de epocă cu aspecte electorale, grafice, obiecte ale lui Victor Iamandi, ale prof. univ. Petre Andrei ; manifeste, ziare, broșuri, fotografiile înfățișînd activitatea partidului comunist, a organizațiilor democratice legale împotriva exploatării, pentru pace, împotriva fascismului și a războiului.

Momentul „1933“ se desfășoară, din punct de vedere muzeistic, într-un cadru ce atrage atenția : un text care apreciază că eroicele lupte muncitorești au demonstrat spiritul combativ al clasei muncitoare, creșterea capacității partidului comunist de a organiza și conduce luptele revoluționare, fotoportretele organizatorilor marilor acțiuni, imagini ale atelierelor C.F.R. din Iași, Pașcani, Galați, manifeste, ziarul „Scînteia“, alte documente.

Din perioada premergătoare celui de al doilea război mondial, ca și din timpul războiului, în muzeu există interesante exponate documentare, obiecte : ziare antifasciste, fotoportretele organizatorilor manifestației de la 1 Mai 1939 (Ilie Pintilie, Nicolae Ceaușescu, Elena Petrescu), precum și ale publiciștilor antifasciști. Din perioada 1940—1944 sint expuse : memoriul de protest al profesorilor universitari din București, Iași și Cluj din aprilie 1944 adresat mareșalului Antonescu, gestetnerul la care, în ilegalitate, au fost tipărite diferite documente de partid, mașina „Boston“ la care s-a tipărit ziarul „Moldova roșie“, precum și mașeta casei din comuna Vlădiceni-Iași, unde a funcționat această mașină etc.

Momentul istoric al insurecției naționale armate antifasciste și antiimperialiste este reliefat printr-un citat din cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, care sintetizează o grandioasă pagină a istoriei poporului român astfel : „Marele act de la 23 August 1944 a fost rodul acțiunii unite a celor mai largi forțe politice naționale, armatei, formațiunilor patriotice, al adeziunii depline la lupta antifascistă a masei populare. În înfăptuirea acestui act de importanță crucială pentru destinele României rolul hotărîtor l-au avut clasa muncitoare și avangarda sa revoluționară, Partidul Comunist Român“.

Momentul acesta, din punct de vedere muzeistic, este ilustrat printr-o mare hartă a țării, cuprinzînd desfășurarea evenimentelor din august 1944, precum și prin fotografiile cu aspecte din deschiderea focului împotriva armatei hitleriste, a primirii ostașilor români din divizia „Tudor Vladimirescu“ în București la 30 august 1944, a primirii tru-

Momentul istoric „1933”

pelor sovietice în București la aceeași dată, afișul „Înainte, lupta continuă”.

O temă ilustrată sintetic este „Cultura în perioada interbelică”, care se deschide printr-o galerie de portrete ale celor mai străluciți reprezentanți ai științei, artei, culturii în general. În vitrine există o bogăție de materiale constând în manuscrise, diplome, caiete de schițe ale pictorilor, obiecte, etc. Două texte-citate din M. Sadoveanu și George Enescu vorbesc vizitatorilor despre marea dăruire sufletească, patriotică a marilor creatori spirituali.

Ultimele săli ale secției de istorie contemporană prezintă, prin numeroase și interesante documente, ca și prin unele obiecte, marile evenimente istorice naționale (6 martie 1945, 30 decembrie 1947, procesul de industrializare a țării, cooperativizarea agriculturii, revoluția culturală) reflectate pe plan local, precum și realizările oamenilor muncii de pe meleagurile noastre în spiritul acestor profunde mutații social-politice

Sala destinată prezentării Moldovei în anii construcției socialiste are un cadru muzeotehnic modern, deosebit de luminos, cu exponate înfățișând realizarea unor mari valori istorice ale socialismului în județele din această parte a țării.

Aspect din secția de istorie contemporană

Astfel, prin expoziția sa permanentă, Muzeul de istorie a Moldovei urmărește să prezinte problemele de bază ale dezvoltării economice, social-politice și culturale din această provincie istorică, contribuția adusă de ea, de-a lungul secolelor, la istoria unitară a poporului român, popor care trăiește și muncește din totdeauna pe coordonatele geografice ale spațiului carpato-dunărean. Toată această complexă problematică am filtrat-o permanent prin vibrația mesajului patriotic.

Muzeul nostru — deschis cu toate secțiile în anul jubiliar 1974 — contribuie nu numai la consolidarea cunoștințelor de istorie ale publicului vizitator, ci și la întărirea conștiinței generației noastre că suntem o verigă între trecut și viitor, că ne revin îndatoriri istorice de seamă în ridicarea patriei socialiste pe culmile superioare ale civilizației omenеști.

LE MUSÉE D'HISTOIRE DE LA MOLDAVIE

Résumé

Les trois nouvelles sections du Musée d'histoire de la Moldavie (celles d'histoire féodale, moderne et contemporaine) sont ouvertes en 1974. La section d'histoire antique — présentée dans une forme bien enrichie et d'une conception moderne — était ouverte en 1971.

L'article présente quelques problèmes d'organisation est met en évidence les principales idées suivies par les réalisateurs :

— la contribution de la province historique de la Moldavie au développement progressif du peuple roumain au point de vue social, économique, politique et culturel,

— la contribution de la Moldavie à la lutte pour la liberté sociale et nationale de notre peuple, pour l'indépendance et souveraineté.

Des 3000 pièces originales du musée, l'auteur présente quelque'unes d'une grande valeur historique.